ଉତ୍ସବ ପରିଚିତି

ଚରମ୍ୟ ହୀରା ସ୍ମରଣେ

୧୪୦୭ ସାଲ, ମୀନ ଦି ୧୨ନ, ପଞ୍ଚମୀ ତିଥି, ଶନିବାର-ଚମ୍ପାପୁର, ଗଜପତି

ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ସ୍ମରଣିକା ମାନଙ୍କରେ ମହାନାୟକଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ଇଚ୍ଛା ଓ ତତ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଲୀଳା ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଅନେକ ବିସ୍ତୃତ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଅଛି । ତଥାପି ଆଜିର ଏହି ଦୁର୍ଲଭ ସ୍ମାରକ ମନନ କରିବା ଅବସରରେ ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କିଞ୍ଚିତ୍ ପୂର୍ବଭାଗ ଆକାରରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଉଚିତ ମନେ କରୁଛୁ ।

ମହାଶୂନ୍ୟରେ ୪୨ କଳ୍ପ ଭୋଗ ହେବା ପରେ ୪୩ତମ କଳ୍ପରେ ସ୍ରଷ୍ଟା ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୀଳାର କଳ୍ପନା କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଲୀଳା ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ନିଜକୁ ଦୁଇଭାଗ କରି ପୁରୁଷ ଓ ପ୍ରକୃତି ରୂପରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କରାଇ ଲୀଳାର ପ୍ରଥମ ପର୍ବ ଉନ୍ମୋଚନ କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପୁରୁଷ ଅଂଶରେ ବ୍ରହ୍ମା ଓ ପ୍ରକୃତି ଅଂଶରେ ସାବିତ୍ରୀ ହୋଇ ସୃଷ୍ଟି ନିର୍ମାଣ ସମାପ୍ତ କଲେ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୂମିକୁ ୫୨ଟି ଛନ୍ଦପୃଷ୍ଠରେ ସଜାଇ ଦେଇ ପ୍ରଥମ ଛନ୍ଦରେ ସତ୍ୟ, ଦ୍ୱାପର, ତ୍ରେତୟା ଓ କଳି ଯୁଗ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରି ଯୁଗଲୀଳା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ପ୍ରତିଯୁଗରେ ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ ଓ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୂମି ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟତା ରକ୍ଷା କରି ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭରୁ ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନ ତତ୍ତ୍ୱ ଶିବଲୋକ ମାଧ୍ୟମରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଅବତରଣ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ନିଜର ସର୍ଜ୍ଜ, ଉର୍ଜ୍ଜ, ତ୍ରିକୂଟ ସନ୍ଧି ଓ ବୃଜିନ ଚକ୍ଷୁ ଦ୍ୱାରା ଚାରିଜଣ ଜ୍ଞାନୀପୁତ୍ର ଯଥା - ସନକ, ସନନ୍ଦ, ସନାତନ ଓ ସନତ୍‌କୁମାରଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଟି କରି ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭର ''ଶାଦ୍ୟୋତ ମଣ୍ଡଳ''ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କଲେ ।

ଏହା ପରେ ଯୁଗ ନିର୍ମାଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରଥମ ଛନ୍ଦପୃଷ୍ଠର ପ୍ରଥମ ଚରଣରେ ସତ୍ୟଯୁଗ ଅବତରିତ ହେଲା । କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ କ୍ରିୟାଯୋଗୀମାନଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଟି କରି ସାଧନସୂତ୍ର ସହ ଧରାଧାମକୁ ପ୍ରେରଣ କଲେ । ଏହି ସୁପୁତ୍ରମାନେ ପ୍ରାପ୍ତସୂତ୍ରର ଆଧାର ଓ ଆଶୀର୍ବାଦର ପ୍ରଭାବରେ କଠୋର ତପ ଆଚରଣ କରି ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କୁ ନିଜ ନିଜର କଳ୍ପିତ ରୂପରେ ଦର୍ଶନ କରି ବହୁବିଧ ଜ୍ଞାନର ଅଧିକାରୀ ହେଲେ ଓ ସେହି ପ୍ରାପ୍ତ ଜ୍ଞାନଗଙ୍ଗାକୁ ଧରାପୃଷ୍ଠରେ ପ୍ରବାହିତ କଲେ । ଏହି ସୁପୁରୁଷମାନେ ମୁନି, ଋଷି, ସାଧକ, ମହାପୁରୁଷ ଇତ୍ୟାଦି ନାମରେ ପରିଚିତ ହେଲେ । ଏହିଠାରୁ ହିଁ ଋଷିଯୁଗ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ସେହିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ କ୍ରିୟାଯୋଗୀ କିପରି ସତ୍ୟଯୁଗରୁ ସାଧନ ପନ୍ଥା ଅନୁସରଣ କରି ନିଜେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ହୋଇଥିଲେ ଓ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀର ସୂତ୍ରରେ ନିଜର ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପରାଜ୍ଞାନର ଅଧିକାରୀ କରାଇ ସେହିମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ଘୋର କଳିର ପ୍ରଭାବରେ ତ୍ରାହି ତ୍ରାହି ଡାକୁଥିବା ପତିତ ଜନମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ପରମପୁରୁଷଙ୍କ ସ୍ଥୂଳ ଉପସ୍ଥିତି ମାଧ୍ୟମରେ ଶାନ୍ତିଗଙ୍ଗା ପ୍ରବାହିତ କରିବାକୁ ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରିଥିଲେ, ତାହାହିଁ ଉକ୍ତ ଉତ୍ସବ ଓ ତତ୍‌ସମ୍ପର୍କିତ ସ୍ମରଣିକାର ବିଷୟବସ୍ତୁ । ଆସନ୍ତୁ, ସେହି ଅମର ସ୍ତୁତି ଚାରଣ କରି ଭକ୍ତ ଶିରୋମଣିଙ୍କର ମହିମା ଶ୍ରବଣ କରିବା ।

ସତ୍ୟଯୁଗର ଅନ୍ତିମ ସମୟ । ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପର ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗରେ ମହେନ୍ଦ୍ରତନୟା ନଦୀ ତୀରସ୍ଥ ଏକ ପବିତ୍ର ପଲ୍ଲୀରେ ଭୃଷଙ୍ଗଦତ୍ତ ନାମକ ଏକ ସନ୍ଥ ଗୃହସ୍ଥାଶ୍ରମ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସାଧ୍ୱୀ ପତ୍ନୀ ଭାନୁଦେବୀଙ୍କ ସହ ଅହରହ ଶ୍ରୀମନ୍ନାରାୟଣଙ୍କ ସେବା, ଚିନ୍ତନ, ମନନରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରେମପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବମୟ ଅବସ୍ଥାରେ ସମୟ ଅତିବାହିତ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମନରେ ସେଭଳି କିଛି ଉନ୍ମାଦ କାମନା, ବାସନା ନ ଥିଲା । କୃତାଞ୍ଜଳିପୁଟରେ ଏକ ସୁପୁତ୍ର ପାଇଁ ସର୍ବଦା ଅଳି

କରୁଥିଲେ । ସତ୍ୟରେ ଯୁଗ ପ୍ରଭାବରୁ କୌଣସି ସଦାତ୍ମାଙ୍କ ସୁକାମନା ଅପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ରହେ ନାହିଁ । ଉକ୍ତ ଦିବ୍ୟ ଦମ୍ପତ୍ତିଙ୍କ ମନସ୍କାମନା ପୂରଣ ନ ହେବ କାହିଁକି ? ଶେଷରେ ପ୍ରଭୁ କରୁଣାମୟଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦରେ ଏକ ତେଜସ୍ୱୀ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମ ନେଲେ । ପିତା ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପୁତ୍ରର ନାମକରଣ କଲେ ''ଶୃତ୍ୟଦତ୍ତ'' । ନିଜ ନାମର ସାର୍ଥକତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିବାକୁ ଯାଇ ଶୃତ୍ୟଦତ୍ତ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ମହିମା, ଗୁଣକୀର୍ତ୍ତନ ପିତାମାତାଙ୍କ ମୁଖରୁ ଶ୍ରୁତି ମାଧ୍ୟମରେ ଗ୍ରହଣ କରି ଶୈଶବରୁ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମସାଧନରେ ମନକୁ ବୁଡ଼ାଇ ଦେଲେ । ବୟସର କ୍ରମ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ସାଂଗକୁ ସାଧନର ନିଷ୍ଠା ମଧ୍ୟ ତୀବ୍ରରୁ ତୀବ୍ରତର ହେଲା । କିନ୍ତୁ ବଂଶରକ୍ଷା ମୋହରେ ମୋହିତ ପିତା ମାତା ପୁତ୍ରର ଏତାଦୃଶ ଅବସ୍ଥାରେ ମ୍ରିୟମାଣ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ସାଧନ ସୂତ୍ରରୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ଏକ ସୁଶ୍ରୀ କନ୍ୟାରତ୍ନ ସହିତ ବିବାହ ବନ୍ଧନରେ ଆବଦ୍ଧ କରାଇଦେଲେ । ପଦ୍ମ ପାଣିବିନା ବଞ୍ଚିପାରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପତ୍ରରେ କେବେ ପାଣି ଲାଗେ ନାହିଁ । ସେହିପରି ସଂସାର ଚକ୍ରରେ ଗତି କରି ଗୃହସ୍ଥାଶ୍ରମରେ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶୃତ୍ୟଦତ୍ତ ନିଜର ଲକ୍ଷ୍ୟରୁ ଅପସରି ଯାଇ ନ ଥିଲେ । ସାଧନ ସ୍ତର ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଅନାୟାସରେ ଅତିକ୍ରମ କରି ଶେଷରେ ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧି ସ୍ତରରେ ପହଞ୍ଚି ଗଲେ । ସେହି ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ଔରସରୁ ଜନ୍ମ ନେଲେ ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ''ଦେବାଙ୍ଗଦ'' । ଶୃତ୍ୟଦତ୍ତ ନିଜେ ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସାଧନ ସ୍ତରର ଯୋଗୀ ହୋଇଥିବାରୁ ପୁତ୍ରକୁ ଶୈଶବରୁ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମସୂତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରି ଆଜନ୍ମ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହେବାର ପ୍ରେରଣା ଦେଇ ତାଙ୍କ ସାଧନ ପଥ ସୁଗମ କରାଇଦେଲେ ।

ପ୍ରଭୁ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ଇଚ୍ଛା କେବଳ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଜଣା । କିନ୍ତୁ ମହାମନୀଷିମାନଙ୍କର ଜୀବନୀ ଅବଲୋକନ କଲେ ଜଣାଯାଏ, ଯାହାକୁ ସେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ବା ଯାହାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ କରି ଜ୍ଞାନୀର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ମନ ବଳାନ୍ତି, ତାକୁ ଏପରି ଭାବରେ କର୍ଷଣ କରି ଦୁଃଖ, ଯନ୍ତ୍ରଣା ମଧ୍ୟରେ ନିକ୍ଷେପ କରନ୍ତି ଯେ, ସେହି କଷ୍ଟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସହ୍ୟ କରିବା କେବଳ ତାଙ୍କ କୃପା ବିନା କଦାପି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଦେବାଙ୍ଗଦଙ୍କ ଜୀବନୀ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଅନେକ ଛନ୍ଦରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ସାଧନର ପ୍ରତିଟି ସୋପାନ କଣ୍ଟକିତ ଥିଲା । ବଞ୍ଚି ରହିବା ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା ମୁଠିଏ ଅନ୍ନ, ଖଣ୍ଡିଏ ବସ୍ତ୍ର ଓ ରହିବା ପାଇଁ ଖଣ୍ଡେ କୁଡ଼ିଆ ମଧ୍ୟ ସବୁ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ଜୁଟି ନ ଥିଲା । ତଥାପି ବ୍ରହ୍ମଯୋଗୀ ପିତାଙ୍କ ପ୍ରେରଣା, ଆଶୀର୍ବାଦରେ ସେ ଆଦୌ ପଥଚ୍ୟୁତ ନ ହୋଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଥିଲେ । ପୂଣ୍ୟତୋୟା ମହେନ୍ଦ୍ରତନୟା ତୀର ଦେଶରେ ନିଜର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଶ୍ରମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ବ୍ରହ୍ମ ସାଧନରେ ଲୀନ ହୋଇଗଲେ । ଯଥାକ୍ରମେ - ଯମ, ଆସନ, ନିୟମ, ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ପ୍ରାଣାୟାମ, ନିବିଦ୍ୟ ସମାଧି, ସମାଧି, ଶୂନ୍ୟକ ସମାଧିସ୍ତର ଅତିକ୍ରମ କରିଯାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧିସ୍ଥ ହୋଇ ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରାପ୍ତି ପୂର୍ବରୁ ଯୁଗପ୍ରଳୟ ହୋଇଗଲା । ମହାସାଧକ ଦେହ ତ୍ୟାଗ କଲେ । ଯୁଗାବସାନରେ ସ୍ଥୂଳଶରୀର ସିନା ପଞ୍ଚଭୂତରେ ଦ୍ରବୀଭୂତ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ଯୋଗୀବର ସୂକ୍ଷ୍ମ ସତ୍ତା ନେଇ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ହିଁ ସାଧନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରଖିଲେ ।

ତ୍ରେତୟାରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ରାଘବେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଅବତାର ହେବାର ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ପୁନଶ୍ଚ ସ୍ଥୂଳ ଶରୀର ଗ୍ରହଣ କରିବା ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକଟ କଲେ । ସେହି ଅନୁସାରେ ରାମଗିରି ନିକଟସ୍ଥ ଏକ ଛୋଟପଲ୍ଲୀରେ ଶ୍ରୀମନନାରାୟଣଙ୍କ ପ୍ରେମରେ ବିଗଳିତ ଗୋଟିଏ ଶୁଦ୍ଧ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରି ପ୍ରଥମରୁ ହିଁ ନିଜର ସାଧନ କ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଅବତାର ଗ୍ରହଣ ସୂଚନା ପାଇବା ପରେ ମନ ସୂକ୍ଷ୍ମ ସ୍ତରରୁ ଆପେ ଆପେ ସ୍ଥୂଳସ୍ତରକୁ ଖସି ଆସିଲା । ପ୍ରେମମୟଙ୍କର ଋଷି ମନ ଭୁଲା ଦିବ୍ୟ ସୁଠାମ ସ୍ଥୂଳଶରୀର ଦର୍ଶନ କରିବାର ବାସନା ପ୍ରବଳରୁ ପ୍ରବଳତର ହେଲା । ନିଜର ସ୍ଥିତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବିସ୍ମରଣ ହୋଇ କେବଳ ଶ୍ରୀରାମ, ଶ୍ରୀରାମ ନାମ ଜପରେ ପାଗଳ ହୋଇଗଲେ । ଭକ୍ତବତ୍ସଳ ଭାବଗ୍ରାହୀ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଯେତେ ଜାଲ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି, ଶେଷରେ ନିଜେ ସେହି ଜାଲରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇ ପରାସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ତାହାହିଁ ହେଲା । ଅରଣ୍ୟବାସୀ ଋଷି, ମୁନିମାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ

କରିବା ପାଇଁ ପିତୃସତ୍ୟ ପାଳନର ବାହାନାରେ ତୁଳିତଳ୍ପ ଶଯ୍ୟା ତଥା ରାଜଭୋଗ ତୁଚ୍ଛ କରି କୋମଳତନୁ ଓ ପାଦପଦ୍ମର ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ଆଦରି ନେଇ ଭକ୍ତଭୋଳା ପ୍ରକୃତି ସ୍ୱରୂପା ମାଆସୀତା ଓ ଶିବରୂପୀ ଭ୍ରାତା ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ସାଥୀରେ ନେଇ ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ସହ ବନବାସୀ ହେଲେ । ସେହି କ୍ରମରେ ଭକ୍ତ ଦେବାଙ୍ଗଦଙ୍କ ବ୍ୟାକୁଳତା ଗ୍ରହଣ କରି ରାମଗିରିରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ପ୍ରଥମେ ମହେନ୍ଦ୍ରତନୟା ନଦୀରେ ସ୍ନାନାଦି କରି ତାକୁ ପୁଣ୍ୟତୋୟା ମନ୍ଦାକିନୀର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦାନ କଲେ । ରାମଗିରିରେ ସାତମାସ ଏକୋଇଶ ଦିନ ଅବସ୍ଥାନ କରିଥିଲେ । ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିବାର ତିନିମାସ ଅତିକ୍ରମ କରିଯାଇଥିଲେ ମଧ ଦେବାଙ୍ଗଦ ସେହି ଇପ୍‌ସିତ ରୂପ ଦର୍ଶନ କରି ପାରି ନ ଥିଲେ । ଶେଷରେ ମହେନ୍ଦ୍ରତନୟା ନଦୀରେ ଆତ୍ମୋତ୍ସର୍ଗ କରିବାର ସଂକଳ୍ପ ନେଇ ନଦୀ ତୀରକୁ ଗମନ କରିବା ସମୟରେ କୋଦଣ୍ଡଧାରୀ, ଭକ୍ତବତ୍ସଳ, ଅତୁଳନୀୟ ରୂପମାଧୁରୀର ସ୍ଥୁଳତନୁଧାରୀ ଶ୍ରୀରାମ ସହାସ୍ୟ ବଦନରେ ଭକ୍ତ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଭା ହୋଇ ପ୍ରେମାଲିଙ୍ଗନ କଲେ । ଅସ୍ଥିର ଜଳରାଶି ତରଙ୍ଗଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା । ଯୁଗଯୁଗର ବାସନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । ଆତ୍ମାଧିପତି ଜୀବାତ୍ମା ସହ ସ୍ଥୁଳ ସମ୍ପର୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଜୀବ, ପରମର ଅପୂର୍ବ ମିଳନ ସଂଘଟିତ କଲେ । ସର୍ବଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରି ଗୁରୁ ପଦରେ ଅଭିଷିକ୍ତ କରାଇ ଶିଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଅଧିକାର ଦାନ କଲେ ।

ଦେବାଙ୍ଗଦ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଆଶୀର୍ବାଦ ଗ୍ରହଣ କରି ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ରମ ଭିତ୍ତିରେ ଗୁରୁକୁଳାଶ୍ରମ ସ୍ଥାପନ କରି ରାମଗିରି ଅଞ୍ଚଳକୁ ବ୍ରହ୍ମପୁରୀରେ ପରିଣତ କରିଦେଲେ । ଏହି ବ୍ରହ୍ମର୍ଷିଙ୍କର ଦୁଇଟି ଜ୍ଞାନୀ ଶିଷ୍ୟ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ଶକ୍ରଦ୍ରୁଟ ଓ ତୁମ୍ବକ । ଶକ୍ରଦ୍ରୁଟ "ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ"ରେ ପ୍ରବୀଣ ଥିଲେ ଏବଂ ତୁମ୍ବକ "ସୌରତତ୍ତ୍ୱ"ରେ ପାରଙ୍ଗମ ଥିଲେ । ନିଜ ନିଜର ଭାବଧାରା ନେଇ ସେମାନେ କ୍ରମଶଃ ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଉଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ତ୍ରେତୟାଯୁଗର ଅବସାନ ପର୍ବ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଅପାର କୃପା ବଳରେ ଯୁଗପ୍ରଳୟରେ ଦେହାବସନା ନ ହେବାର ବରପ୍ରାପ୍ତି ହେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ ହ୍ଲାଦିନୀଲୀଳା ଉପଭୋଗ ଓ ଦର୍ଶନ କରିବାର ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ । ଏହାପରେ ତ୍ରେତୟାର ଅବସାନ ହୋଇ ପ୍ରେମଯୁଗ ଦ୍ୱାପର ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ଯଦୁପତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଅତି ବ୍ୟାକୁଳତାର ସହ ଋଷିଦ୍ୱୟ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଲେ । ଯୁଗଲୀଳାର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଭୋଗ ସୂତ୍ରରେ କୌରବମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତାରିତ ହୋଇ ପାଣ୍ଡବମାନେ ବନବାସୀ ହେଲେ । ସେହି ବନବାସ ପର୍ବରେ ସେମାନେ ଏହି ମହେନ୍ଦ୍ରତନୟା ତୀରବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନ ଦେବଗିରି, ତୁମ୍ବେଶ୍ୱର, ରାମଗିରି, ତିତିସିଂ, ବଡ଼ହୁଣ୍ଡିରେ ତିନିମାସ ସାତଦିନ ଅତିବାହିତ କରିଥିଲେ । ଭକ୍ତ ବତ୍ସଳତାର ପ୍ରମାଣ ଦେବାକୁ ଯାଇ ପ୍ରଭୁ ରାଧାକାନ୍ତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏହି ସମୟରେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ସହ ଏକତ୍ର ରହୁଥିଲେ । ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କୁ ଆଗାମୀ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରି ଧର୍ମଯଜ୍ଞର ପ୍ରସ୍ତୁତି କରାଉଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ଋଷିଦ୍ୱୟ ଏକତ୍ର ହୋଇ ଏକ ମନରେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଲାଭ କରି ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥିଲେ । ସେହି ଜ୍ଞାନର ପ୍ରଭାବରେ କଳିଯୁଗର ଲୀଳା ସଂପର୍କରେ ଜ୍ଞାନପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଚରଣାରବିନ୍ଦରେ ବରଭିକ୍ଷା କରିଥିଲେ । "ପ୍ରଭୁ ! ଅନନ୍ତ କଳିରେ ଲୀଳା ସଂରଚନ କରିବା ଅବସରରେ ଆମର ଏହି ପବିତ୍ର ପୀଠରେ ଯଜ୍ଞାହୂତି, ନାମଯଜ୍ଞ ସହ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ସ୍ୱୟଂ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଓ ସ୍ଥୁଳରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ସତ୍ୟ ସନାତନ କେତନ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଇ ପୀଠ ସଂସ୍କାର କରାଇବେ ଓ ପୁରୁଷାର୍ଥ ତତ୍ତ୍ୱର ପ୍ରସାର, ପ୍ରଚାର କରି କରାଇବେ । ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଆମ୍ଭେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କର ଦୁଇ ଶିଷ୍ୟ ସର୍ବଦା ଏକତ୍ର ରହିବୁ ।" ଏହି ବରପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ସେମାନେ ଶରୀର ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ।

ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରଙ୍କୁ ଅତି ଏକାନ୍ତ ଭାବରେ ଭଲ ପାଉଥିବାର ସ୍ମାରକରେ ଏହି ଋଷିଦ୍ୱୟ କଳିଯୁଗର ମଧ୍ୟଭାଗରେ ପୁନଶ୍ଚ ପୁରୁଷ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ଅଂଗ ନେଇ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ସ୍ୱାମୀ, ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ଗୃହସ୍ଥାଧର୍ମ ପାଳନ କରିଥିଲେ । ଉଭୟ କ୍ଷତ୍ରୀୟ ବଂଶରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ନାମ ଚରମ୍ପବୃତ ଓ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମ ହୀରାବତୀ

ଥିଲା । ତ୍ରିତୁଳସୀ ନାମକ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ବୈଷ୍ଣବତତ୍ତ୍ୱ ମନ୍ତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରି ଉଭୟ ଏକତ୍ର ହୋଇ ସାଧନ କରୁଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟଦେବ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ନାମ ପ୍ରଚାର କରୁଥିବା ସମୟରେ ଉକ୍ତ ବ୍ରହ୍ମ ଦମ୍ପତ୍ତି ତାଙ୍କର ଦର୍ଶନ ଲାଭ କରି ''ବୈଷ୍ଣବ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ'' ଆହରଣ କରିଥିଲେ । ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟଦେବ ସେମାନଙ୍କର ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ସାଧନା, ନିଷ୍ଠା, ଏକାଗ୍ରତାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରୀତ ହୋଇ ଚରମଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ଥାନକୁ ''ଚମ୍ପାପୁର'' ଓ ହୀରାବତୀଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ଥାନକୁ ''ହୀରାପୁର'' ନାମରେ ନାମିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନେ ଦ୍ୱାପର ସଂସ୍କୃତିରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଆଶୀର୍ବାଦକୁ ସ୍ମରଣ କରାଇ ସେହି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଆଶିଷ ଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଏହି ସମସ୍ତ ଘଟଣାବଳୀକୁ ମହାପୁରୁଷ ଅଚ୍ୟୁତାନନ୍ଦ କଳିଲୀଳା ବର୍ଣ୍ଣନାକ୍ରମରେ ତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟ ମାଳିକାରେ ସୂଚନା ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ''ମହାଭବିଷ୍ୟଗ୍ରନ୍ଥ''ରେ ଲେଖିଛନ୍ତି :

xxx xxx xxx
କହୁଛି ଅଚ୍ୟୁତି ରାମ ତୁ ଶୁଣ ।
ମହେନ୍ଦ୍ର ତନୟା ଜମ୍ବୁ ଦକ୍ଷିଣ ॥
ଯାଗ ନାମ ଯଜ୍ଞ ଆହୂତି ହେବ ।
ପୁରୁଷ ଆସିବେ ବାନା ଉଡ଼ିବ ॥

ଉକ୍ତ ପଦ୍ୟାଂଶରେ ପୂର୍ବ ଆଲୋଚିତ ମହେନ୍ଦ୍ରତନୟା ନଦୀ ତୀରସ୍ଥ ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପର ଦକ୍ଷିଣ ଭାଗରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ, ଯଜ୍ଞାହୂତି ଆଦି ହେବାର ସୂଚନା ମିଳୁଅଛି । ସେହି ସ୍ଥାନକୁ ''ପୁରୁଷ'' ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ଥୂଳନରତନୁଧାରୀ ବ୍ରହ୍ମାବତାର ଆସିବାର ପ୍ରମାଣ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଅଛି । ''ବାନା'' ଅର୍ଥ ସନାତନ କେତନ ଉଡ଼ିବାର ସ୍ପଷ୍ଟ ସଂକେତ ବିଚାରକୁ ଆସୁଅଛି ।

ସେହି ଗ୍ରନ୍ଥର ପୃଥକ୍ ସ୍ଥାନରେ ପୁନର୍ବାର କହିଛନ୍ତି :

xxx xxx xxx
ଚଉଦ ଶତକ ସପତ ଯୋଗ ।
ମୀନ ଦ୍ୱାଦଶୀରେ ପଞ୍ଚମୀ ଭୋଗ ॥
ସତସଂଗ ବାନା ସତ୍ୟ ଧ୍ୱଜାରେ ।
ଜନମେଳ ହେବ ଚମ୍ପା ନଗରେ ॥

ମହାପୁରୁଷ ଏହି ପଦ୍ୟଭାଗରେ ଉତ୍ସବର ସ୍ଥାନ ଓ ତିଥି ସଂପର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ''ଚଉଦ ଶତକ ସପତ ଯୋଗ'' ଅର୍ଥାତ୍ ୧୪୦୦ରେ ୭ ଯୋଗ କରିବ - ଫଳାଫଳ .. ୧୪୦୭ । ଏହା ହିଁ ସାଲର ସୂଚନା ଅର୍ଥ ୧୪୦୭ ସାଲ ହୋଇଥିବ । ''ମୀନ ଦ୍ୱାଦଶୀରେ ପଞ୍ଚମୀ ଭୋଗ'' ଅର୍ଥ ମୀନ ମାସ ଦି୧୨ନରେ ପଞ୍ଚମୀ ତିଥି ଭୋଗ ହେଉଥିବ । ସେହି ଦିନ ଚମ୍ପାନଗରରେ (ଆଜିର ଚମ୍ପାପୁର) ସତ୍‌ସଂଗ ସହ ସନାତନ ଧ୍ୱଜା ବା କେତନ ଉଡ଼ିବ ।

ମହାପୁରୁଷ ତାଙ୍କର ''ଗୁପ୍ତଖେଦା''ରେ କହନ୍ତି :

xxx xxx xxx
ମହେନ୍ଦ୍ରଗିରିକୁ ଲଙ୍କେଶ୍ୱର ।
ରାମ ଦେବଗିରି ସେ ତ୍ର୍ୟମ୍ବେଶ୍ୱର ॥

ହୀରାବତୀ ନଗ୍ର ଚାହିଁଛି ରହି ।
ଧବଳୁ ପୁରୁଷ ଆସିବ ତହିଁ ॥
ହେତୁ ଚେତା ଦେଇ ବାବୁ ଶୁଣିବୁ ।
ଅନନ୍ତ କଳିର ଲୀଳା ଗଣିବୁ ॥''

ଏଠାରେ ସ୍ଥାନଟିର ଚୌହଦୀ ସଂପର୍କରେ ପ୍ରମାଣ ମିଳେ । ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଚମ୍ପାପୁର ନିକଟରେ ମହେନ୍ଦ୍ରଗିରି, ରାମଗିରି, ଦେବଗିରି, ଲଙ୍ଗଳେଶ୍ୱର ଓ ତୁମ୍ବେଶ୍ୱର ଥିବେ । ହୀରାବତୀନଗ୍ର (ଆଜିର ହୀରାପୁର) ହୀରାଦେବୀଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ତ ବରକୁ ସ୍ମରଣ କରି ଧବଳପୁର ଅର୍ଥାତ୍ ଶୁଭ୍ରଜ୍ୟୋତିର ଅଧିକାରୀ ପରମପୁରୁଷଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି । ସେ ସେଠାକୁ ଆସିବେ । ତେଣୁ ରେ ବାବୁ ! ଧୀର ଚିତ୍ତ, ସ୍ଥିର ମନରେ ଚେତନା ଜାଗ୍ରତ କରାଇ ସେହିଠାରେ ସେ ପୁରୁଷଶ୍ରେଷ୍ଠଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଅନନ୍ତ କଳିର ଗୁପ୍ତଲୀଳା ଅନୁଭବ କରିବୁ ।

ସେହି ''ଗୁପ୍ତଖେଦା''ର ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ପୁନଶ୍ଚ କହିଛନ୍ତି :

xxx xxx xxx
''ସତଧ୍ୱଜା ବାନା ସୂକ୍ଷମେ ଉଡ଼ି ।
ପୁରୁଷ ଆସିବେ ଧବଳ ଛାଡ଼ି ॥
ଯାଗ ବେଳା ନାମ ଆହୂତି ମେଳ ।
ଭକତ ଗାଇବେ ଭଜନ ଭୋଳ ॥''

ଏହି ପଦ୍ୟାଂଶରେ ମହାପୁରୁଷ କହିଛନ୍ତି - ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ସତଧ୍ୱଜାବାନା ସୂକ୍ଷ୍ମରେ ଉଡ଼ିବା ସହ ପରମପୁରୁଷ ସୂକ୍ଷ୍ମରେ ବିରାଜିତ ହେବେ । ଯାଗ, ଯଜ୍ଞାହୂତି, ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନରେ ଭକ୍ତମାନେ ଭାବବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ଦେହଜ୍ଞାନ ବିସ୍ମରଣ ହୋଇଯିବେ ।

ପାଞ୍ଚଶହ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ବର୍ଣ୍ଣିତ ମହାପୁରୁଷଙ୍କର ଏହି ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ ଆଜି ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ସତ୍ୟ, ତ୍ରେତୟା, ଦ୍ୱାପର ଓ କଳିରେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଚରଣାମୃତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମର୍ଷିମାନଙ୍କ ବିଜେସ୍ଥଳୀ ଏହି ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନରେ ୧୪୦୭ ସାଲ ମୀନ ଦି ୧୨ ନ ଶୁଭ ପଞ୍ଚମୀ ତିଥିରେ ଋଷିମାନଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ତ ବରର ଉଦ୍‌ଯାପନ ଉତ୍ସବ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସେହି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯୁଗବାଦନ ଅନ୍ତିମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପୁନର୍ବାର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇ ପୀଠଟିର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରଖିବାର ସଂକଳ୍ପ ନେଇ ନିଜର ପୂର୍ବଯୁଗ ବଚନ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।

ଏହି ଅବସରରେ ଉକ୍ତ ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନରେ ଉପସ୍ଥିତ, ଅନୁପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ସଦାତ୍ମା, ଦିବ୍ୟାତ୍ମାମାନଙ୍କର ସର୍ବମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ଶ୍ରୀପଦପଙ୍କଜରେ ଆମର ପ୍ରାର୍ଥନା ନିବେଦନ କରୁଛୁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ସମସ୍ତ ସୁକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ । ମଙ୍ଗଳମୟଙ୍କ ମଙ୍ଗଳଇଚ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ ।

ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ! ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ !! ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ !!!